Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: ontwerp van bestek uitgaventoetsing culturele bovenbouw

Samenvatting

De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te hechten aan het plan van aanpak/bestek voor een uitgaventoetsing op de culturele bovenbouw voor de loop van de herfst 2022 tot einde 2023.

1. SITUERING

A. UITGAVENTOETSINGEN ALS VERVOLG OP DE VLAAMSE BREDE HEROVERWEGING

In november 2021 schetste de Vlaamse Minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed in een mededeling aan Vlaamse Regering een vervolg op de Vlaamse Brede Heroverweging en het traject rond evidence-informed beleid. Er werden 8 thema's voor uitgaventoetsingen bepaald voor de jaren 2022-2024. Een van de thema's voor de uitgaventoetsingen is de culturele bovenbouw.
Deze uitgaventoetsingen zijn een onderdeel van de Europese Faciliteit voor Herstel en Veerkracht. In het kader van het Europees Semester heeft de Raad in 2018 een landenspecifieke aanbeveling tot België gericht om uitgaventoetsingen uit te voeren. Binnen de middelen van het Relanceplan Vlaamse Veerkracht werd geld voorzien voor uitgaventoetsingen.

B. DE CULTURELE BOVENBOUW EN DE VLAAMSE BREDE HEROVERWEGING

De uitgaventoetsing van de culturele bovenbouw bouwt verder op de discussienota van Filip de Rynck die in het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging in juli 2021 opgeleverd werd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media (hierna CJM). Deze nota schetst een bestuurskundig kader om

het debat over de culturele bovenbouw te voeden en stelt een evaluatieagenda voor de bovenbouw als systeem voor.

C. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1) Mededeling aan de Vlaamse Regering betreft Vlaamse Brede Heroverweging MED VR 2020 0412 MED.0391
2) Mededeling aan de Vlaamse Regering betreft Uitgaventoetsingen voor de jaren 2022-2024 VR 2021 1911 MED.0394/1ter

2. INHOUD

A. DE CULTURELE BOVENBOUW ALS VERZAMELBEGRIP

De Bovenbouw is een verzamelbegrip voor organisaties op Vlaams niveau die in relatie staan tot het culturele veld en de overheid. Hoewel de term "bovenbouw" in het culturele veld courant gebruikt wordt, blijkt het moeilijk te definiëren. De Rynck (2021) definieert bovenbouworganisaties in het Vlaamse culturele veld als organisaties die intermediaire functies vervullen op een bepaald deel van het culturele veld, tussen dat veld van autonome cultuurmakers, zelfstandige organisaties, cultuurgebruikers … en de Vlaamse overheid, waarbij het begrip overheid zowel het politieke deel (partijen, parlement, regering, ministers) als het ambtelijke deel omvat.

De bovenbouw als dusdanig bestaat dus niet en de term wordt gehanteerd als een verzamelbegrip voor verschillende types van organisaties. Grosso modo omvat de culturele bovenbouw vijf verschillende types van organisaties: sectorale steunpunten, fondsen, transversale of thematische steunpunten, belangenbehartigers en het Departement CJM.

B. STRATEGISCHE BENADERING VAN DE UITGAVENTOETSING ALS UITGANGSPUNT

In het advies van de Ondersteuningsdienst voor Structurele Hervormingen van de Europese Commissie uit 2019 aan het Departement Financiën en Begroting worden twee benaderingen voor een uitgaventoetsing geschetst, de strategische en de tactische. Deze laatste is gericht op het verhogen van de geleverde waarde van publieke middelen door het optimaliseren van publieke financiering. De strategische benadering richt zich op het verscherpen van beleidsprioriteiten en het uitklaren van verantwoordelijkheden en sluit dan ook goed aan bij de doelstellingen van de evaluatieagenda die we willen uitrollen.

Het instrumentarium (de subsidieregelgeving en afspraken in de vorm van beheersovereenkomsten) ter aansturing van de bovenbouw is tot nu toe gericht op individuele bovenbouworganisaties of afgebakende clusters van bovenbouworganisaties. Hierdoor is de interferentie tussen de organisaties onderling en de coherentie van het beleidsinstrumentarium onderbelicht gebleven. De huidige verdeling van taken over de verschillende organisaties is meer ingegeven door historiek en pad-afhankelijkheid dan door overwogen keuzes. Mede door het ontbreken van een fundamenteel debat over de afbakening en invulling van functies en taken en de bijhorende bevoegdheidsverdeling zijn er heel wat overlappen in de doelstellingen van de werkingen van

bovenbouworganisaties en het Departement CJM. Bijgevolg gaat de aandacht voor (sectoroverschrijdende) beleidsprioriteiten niet genoeg gepaard met voldoende afstemming tussen de verschillende werkingen die deze doelstellingen mee moeten realiseren.

De systeembenadering geschetst in de nota van Filip De Rynck geeft een aanzet voor een betere afbakening van functies en taken, een duidelijkere taak- en middelenallocatie tussen overheid en bovenbouworganisaties en voor een meer gerichte inzet - en mogelijk vereenvoudiging - van sturende instrumenten zoals beheersovereenkomsten.

C. UITWERKING EVALUATIEMETHODIEK OP MAAT

De samenhang van functies (rollen in het netwerk) en taken (concrete opdrachten) dient te worden meegenomen binnen een evaluatie van de bovenbouw. Een evaluatie vanuit netwerkperspectief is een noodzakelijke aanvulling op de evaluaties op organisatieniveau die eerder focussen op taakallocatie. Een combinatie van beide perspectieven leent zich tot een meer genuanceerde visie.

We vragen de onderzoekers om een evaluatiemethodiek of systematiek te ontwikkelen die het Departement CJM in staat stelt om de bovenbouw zowel op het systeem/netwerkniveau als op het niveau van de individuele organisatie te evalueren. Deze methodiek moet het mogelijk maken om op onderstaande vragen te antwoorden:

1) Wat zijn de belangrijkste maatschappelijke opgaven?
2) Omvat het huidige netwerk alle relevante functies, of zijn er aspecten van het culturele veld of ontwikkelingen die niet, niet voldoende of niet met de juiste focus aan bod komen in het systeem van de bovenbouw? (detecteren van hiaten)
3) Waar overlappen functies, taken en rollen elkaar? (detecteren van overlap)
4) Hoe kunnen deze opgaven worden vertaald in functies, taken en rollen?
5) Hoe dienen vervolgens de middelen te worden verdeeld over deze functies, taken en rollen?
6) Binnen welke organisatievormen (publiek-privaat[1]) komen deze functies, taken en rollen het beste tot hun recht?
7) Welke functies, taken en rollen horen eerder thuis op het centrale of het decentrale niveau?
8) Welk beheersinstrumentarium garandeert dan een optimale verhouding tussen verantwoording/accountability en beheerskosten/administratieve lasten?
9) Wat is de optimale governance op systeemniveau?

D. UITWERKING VAN DE EVALUATIEMETHODIEK OP DEELASPECTEN

Gelet op de omvang van de bovenbouw en de van nature fluïde afbakening pleiten wij voor evaluaties die focussen op deelaspecten. Dergelijke focus maakt een degelijke afbakening van functies en taken meer haalbaar. We verwachten dat de opdrachtnemer in het voorstel een suggestie formuleert van deelaspecten waarop het evaluatiekader zal toegepast worden. Deze concrete deelevaluaties kunnen zo verdere optimalisaties informeren, inclusief welke organisatievormen of welk beheersinstrumentarium het meest aangewezen zijn voor specifieke taken of bundels van taken.

[1] Welke functies willen we overlaten aan privaat initiatief (profit, social profit, not profit) al dan niet financieel ondersteund, en welke we in publieke handen leggen, al dan niet in verzelfstandigde overheidsentiteiten?

Afhankelijk van doelstellingen en functies komen dan verschillende clusters van organisaties in beeld voor evaluatie.

E. BUDGETSCOPE

De fluïde afbakening zorgt ervoor dat de bovenbouw vanuit budgettair oogpunt op verschillende manieren kan worden afgebakend afhankelijk van het onderzoeksperspectief dat men inneemt

We opteren voor het in scope nemen van de bovenbouw in ruime zin. Het gaat om organisaties waarmee de Vlaamse overheid een beheersovereenkomst afsluit en/of die een intermediaire rol vervullen. Voor die categorie bedraagt de budgetscope ongeveer 80 mio euro. Dit bedrag is gebaseerd op de subsidies toegekend in 2021. Doel van deze uitgaventoetsing is om een evaluatiemethodiek uit te werken voor de volledige groep en bijgevolg komt ook het volledige budget in scope.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De uitgaventoetsing is een opdracht tegen globale prijs. De kostprijs bedraagt maximaal **350 000 euro (exclusief BTW)**.
Voor de financiering wordt beroep gedaan op kredieten die het Departement Financiën en Begroting voorziet in het kader van het relanceproject VV158.

Deze kredieten zullen herverdeeld worden uit de relanceprovisie naar het begrotingsartikel HB0-1HBX2AD-WT, 1HA025. De vastlegging gebeurt volledig in 2022. De vereffening gebeurt in 2023, na oplevering van het resultaat.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 15/06/2022 en werd als bijlage toegevoegd. Het begrotingsakkoord werd verleend op 08/07/2022 en werd als bijlage toegevoegd.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten, zodat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen voor wat betreft hun personeel,

de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Aangezien het een opdracht met een waarde hoger dan het Europees drempelbedrag voor diensten (215.000 euro exclusief BTW) betreft, zal de opdracht ook Europees bekend gemaakt worden. Om de opdracht op de markt te zetten, zal gebruik gemaakt worden van de openbare procedure. Een openbare procedure kan voor alle soorten opdrachten worden gebruikt, ongeacht de waarde van de opdracht.

Volgende stappen:

- Eind juli wordt het bestek a.d.h.v. een openbare procedure en tevens ook Europees bekendgemaakt via e-notification, waarbij belangstellende ondernemingen vervolgens een offerte kunnen indienen.
- Einde september: deadline indiening offertes. Het bestek vermeldt een exact tijdstip (dag en uur).
- Half oktober wordt het advies van Inspectie Financiën ingewonnen over het voorstel tot gunning.
- Voor 15 november: sluiting van de opdracht.
- November 2022 - 1 december 2023: looptijd van de opdracht

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te geven aan het ontwerpbestek voor een uitgaventoetsing rond de culturele bovenbouw in de jaren 2022-2023.
- haar goedkeuring te geven aan de bekendmaking van de opdracht.
- de Vlaamse minister, bevoegd voor de cultuur, te machtigen tot de gunning en sluiting van de opdracht.

De Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse Minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE